

Sygn. akt: II AKa 575/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 stycznia 2020 r.

Sąd Apelacyjny w Katowicach w II Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący	SSA Barbara Suchowska
Sędziowie	SSA Mirosław Ziaja SSO del. Teresa Jędrzejak (spr.)
Protokolant	Agnieszka Przewoźnik

przy udziale Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Katowicach Andrzeja Kuklisa

po rozpoznaniu w dniu 31 stycznia 2020 r. sprawy

wnioskodawcy **M. S.**

- o zadośćuczynienie i odszkodowanie -

na skutek apelacji prokuratora i pełnomocnika wnioskodawcy

od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 20 sierpnia 2019 roku

sygn. akt XXI Ko 31/17

1. utrzymuje w mocy zaskarżony wyrok;
2. kosztami sądowymi postępowania odwoławczego obciąża Skarb Państwa.

SSO del. Teresa Jędrzejak SSA Barbara Suchowska SSA Mirosław Ziaja

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	II AKa 575/19
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	2	
1. CZEŚĆ WSTĘPNA		

1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji	
Wyrok Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 20 sierpnia 2019 r., sygn. akt XXI Ko 31/17	
1.2. Podmiot wnoszący apelację	
# oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego	
# oskarżyciel posiłkowy	
# oskarżyciel prywatny	
# obrońca	
# oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego	
# inny	

1.3. Granice zaskarżenia		
1.1.1. Kierunek i zakres zaskarżenia		
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości	
# w części	#	co do winy
#	co do kary	
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	

1.1.2. Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

1.4. Wnioski	
---------------------	--

#	Uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------

2. Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy				
1.5. Ustalenie faktów				
1.1.3. Fakty uznane za udowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.1.1.				
1.1.4. Fakty uznane za nieudowodnione				
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty
2.1.2.1.				

1.6. Ocena dowodów			
1.1.5. Dowody będące podstawą ustalenia faktów			

Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu	

1.1.6. <i>niewuwzględnione ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)</i>	<i>Dowody przy</i>		
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach niewuwzględnienia dowodu	

3. STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków		
Lp.	Zarzut	
3.1.	<p>Obraza art. 552 § 4 k.p.k. w zw. z art. 445 § 1 k.c. mająca istotny wpływ na treść wyroku poprzez przyjęcie, iż kwota zadośćuczynienia w wysokości 50.000 zł. jest sumą odpowiednią do stopnia naruszenia dóbr osobistych M. S. w wyniku stosowania wobec niego zatrzymania i tymczasowego aresztowania, podczas gdy za ledwie dziesięciodniowe pozbawienie wolności wnioskodawcy winno skutkować zasądzeniem zadośćuczynienia w kwocie zdecydowanie niższej, odpowiadającej aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa oraz adekwatnej do wysokości zadośćuczynień przyznawanych w podobnych sprawach,</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>

<p>Związłe o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>	
<p>Sformułowany przez prokuratora zarzut obrazy przez Sąd pierwszej instancji przepisu art. 552 § 4 k.p.k. w zw. z art. 445 § 1 k.c. nie zasługiwał na uwzględnienie. Jakkolwiek przyznana wnioskodawcy M. S. kwota 50.000 zł. tytułem zadośćuczynienia za krzywdę wyrządzoną mu wskutek stosowania niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania na tak zwany „pierwszy rzut oka” jawi się jako kwota wygórowana w porównaniu z okresem, w którym był on pozbawiony wolności, to jednak głębsza analiza okoliczności indywidualnych dotyczących wnioskodawcy, tego jaki wydzźwięk miało tymczasowe aresztowanie tak wysokiego rangą funkcjonariusza państwowego, tego jakie budziło zainteresowanie medialne i jak było przedstawiane oraz komentowane w mass mediach (również w kontekście politycznym), a w konsekwencji jakie skutki wywołało ono w życiu zawodowym oraz prywatnym wnioskodawcy M. S., prowadzi do wniosku że Sąd pierwszej instancji owym indywidualnym i szczególnym okolicznościom nie przydał nadmiernego znaczenia, zaś przyznanego zadośćuczynienia nie sposób nazwać niewspółmiernie nieodpowiednim w stosunku do rozmiaru doznanej przez wnioskodawcę krzywdy, a tylko wtedy Sąd drugiej instancji, mógłby dokonać ingerencji w orzeczenie o jego wysokości. Prokurator w swojej apelacji przywołał szereg orzeczeń w sprawach o zadośćuczynienie za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe</p>	

aresztowanie, które w jego ocenie każą uznać kwotę 50.000 zł., przyznaną z tego tytułu wnioskodawcy, za zbyt wysoką. Zaznaczyć jednak należy, że jakkolwiek w części wstępnej uzasadnienia apelacji wskazano, iż przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia za krzywdę wyrządzoną niesłusznym pozbawieniem wolności należy brać pod uwagę wszystkie ustalone w sprawie okoliczności rzutujące na rozmiar owej krzywdy, to przywołując następnie orzeczenia zapadłe na gruncie art. 552 § 4 k.p.k. jej autor skupił się w zasadzie wyłącznie na jednym z elementów, które są brane pod uwagę przy ustalaniu odpowiedniej kwoty tytułem zadośćuczynienia, a mianowicie okresie bezprawnego pozbawienia wolności, wywodząc z tego wniosek, że zadośćuczynienie przyznane wnioskodawcy w kwocie 50.000 zł. jest nieadekwatne w stosunku do krzywdy doznanej przez niego na skutek niesłusznego pozbawienia wolności przez okres 10 dni. Przywołać w tym miejscu należy (cytowany również przez autora apelacji) wyrok Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 2009 r. w sprawie II CSK 62/09 (publ. w LEX nr 599837) zgodnie z którym "postulat kierowania się przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia sumami zasądzonymi z tego tytułu w innych sprawach, pozwalający ocenić, czy na ich tle nie jest ono nadmiernie wygórowane, może być uznany za prawidłowy, jeżeli daje się pogodzić z zasadą indywidualizacji okoliczności określających rozmiar krzywdy w odniesieniu do konkretnej osoby poszkodowanego i pozwala uwzględnić specyfikę konkretnego przypadku". W tym samym orzeczeniu Sąd

Najwyższy wskazuje, że "ze względu na subiektywny charakter krzywdy przydatność kierowania się przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia sumami zasądzonymi z tego tytułu w innych sprawach jest ograniczona" oraz że ma ona znaczenie w aspekcie oceny czy na tle innych podobnych przypadków zadośćuczynienie nie jest nadmiernie wygórowane. Wśród licznych przywołanych orzeczeń sądów apelacyjnych, w tym Sądu Apelacyjnego w Katowicach, skarżący nie przywołał jednak orzeczenia dotyczącego rekompensaty za krzywdę wyrządzoną niesłusznym tymczasowym aresztowaniem wysokiego rangą funkcjonariusza służb bezpieczeństwa Państwa, tak szeroko komentowanego w mass mediach, co mogłoby dawać podstaw do czynienia porównań w zakresie adekwatności wysokości przyznanej kwoty.

Mając na uwadze indywidualne okoliczności dotyczące wnioskodawcy M. S., wbrew zarzutom apelacji prokuratora, przyznanej mu tytułem zadośćuczynienia kwoty 50.000 zł. nie sposób nazwać niewspółmiernie nieodpowiednią w stosunku do rozmiaru doznanej przez niego krzywdy, w stopniu rażącym odbiegającą od zasądzanych w podobnych przypadkach dotyczących funkcjonariuszy organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości. Należy mieć na uwadze to, że w przypadku M. S. wystąpiły ponadprzeciętne okoliczności wzmagające jego poczucie krzywdy. Jak słusznie przyjął Sąd Okręgowy, z racji tego, że M. S. zajmował eksponowane stanowisko w Urzędzie Ochrony Państwa, jego zatrzymanie oraz

tymczasowe aresztowanie (co do tej pory nie zdarzyło się w tej formacji), odbiło się szerokim echem zarówno wśród współpracowników jak i funkcjonariuszy innych delegatur UOP, a także było szeroko komentowane przez media, które przydawały temu wydarzeniu nawet kontekst polityczny (co wynika z publikacji przedłożonych przez pełnomocnika wnioskodawcy). Dla osoby zajmującej takie stanowisko nawet krótkotrwały areszt jest równoznaczny z utratą dobrego imienia, na które wnioskodawca pracował od wielu lat jako prokurator, a następnie funkcjonariusz Urzędu Ochrony Państwa, z infamią w środowisku oraz de facto z przekreśleniem szans na dalszą karierę w służbach państwowych. Zastosowanie tymczasowego aresztowania wzmaga bowiem stopień podejrzenia dopuszczenia się czynów karalnych, jako że zasadniczą przesłanką możliwości zastosowania tego środka jest wysokie prawdopodobieństwo dopuszczenia się popełnienia zarzucanych czynów. Powszechnie w odbiorze społecznym przyjmuje się więc, że jeżeli wobec kogoś sąd zastosował tak drastyczny środek zapobiegawczy, to oznacza, że jest wysoce prawdopodobne, iż popełnił on przestępstwo. Jakkolwiek więc odejście przez wnioskodawcę ze służby w UOP nie pozostawało w bezpośrednim związku z jego tymczasowym aresztowaniem, to jednak bez wątpienia miało wpływ na podjętą przez niego decyzję o odejściu w przekonaniu, że nawet w razie oczyszczenia z zarzutów jego kariera w tej formacji legła w gruzach. Zaznaczyć zaś należy, że jak wynika z zeznań świadków K. S. i J. G., M. S. był postrzegany jako jeden z najlepszych

oficerów Urzędu Ochrony Państwa z perspektywami na zajęcie jeszcze wyższych stanowisk w tej formacji.

W przypadku wnioskodawcy M. S., oprócz ogromnej traumy wywołanej samym aresztowaniem i oderwaniem od rodziny (w tym 4- miesięcznego dziecka), a także indywidualnym poczuciem krzywdy ze strony Państwa, któremu od wielu lat służył i dla którego również się narażał, trzeba też było wziąć pod uwagę to, że skutki stosowania wobec niego tymczasowego aresztowania nie ograniczały się do czasu, w którym fizycznie był on pozbawiony wolności, tylko- jak słusznie przyjął Sąd Okręgowy- trwały o wiele dłużej i przedkładały się na ostracyzm w środowisku i wykluczenie z niego, rozpad małżeństwa, załamanie i brak chęci do życia, zaprzepaszczanie dotychczasowych osiągnięć zawodowych oraz utratę dobrego imienia. Jego proces, trwający kilkanaście lat, budził też cały czas zainteresowanie mediów i przy okazji kolejnych zapadających w jego trakcie wyroków (w tym również ostatniego wyroku SO w Katowicach z lutego 2016 r., utrzymującego w mocy wyrok uniewinniający od pozostałych zarzutów) pisano również o fakcie tymczasowego aresztowania w 2001 r., przypisując nawet owemu aresztowaniu cechy afery, która miała wpływ na skład Rady Ministrów w 2001 r. (kopia artykułu w rp.pl.- k. 56- 59). To bez wątpienia wzmagalo i tak już wysokie poczucie krzywdy u wnioskodawcy oraz nie pozwalało zarówno jemu samemu jak i społeczeństwu zapomnieć o fakcie aresztowania. Zdaniem Sądu Apelacyjnego prawidłowo ustalone przez Sąd Okręgowy indywidualne okoliczności towarzyszące samemu

<p>tymczasowemu aresztowaniu M. S. jak i dotyczące wnioskodawcę w okresie po uchyleniu tego środka, znalazły pełne odzwierciedlenie w wysokości przyznanej mu kwoty tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę. Mając na uwadze uznaniowy charakter kwoty przyznawanego zadośćuczynienia, jego modyfikacja przez sąd drugiej instancji może mieć bowiem miejsce tylko w wyjątkowych wypadkach, gdy zaskarżone orzeczenie w sposób oczywisty narusza zasady jego ustalania, a takich okoliczności w sprawie niniejszej Sąd Apelacyjny nie stwierdził.</p>		
<p>Wniosek</p>		
<p>Zmiana zaskarżonego wyroku poprzez obniżenie zasądzonego zadośćuczynienia do kwoty 5.000 zł.</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>		
<p>Uznając, że w sprawie niniejszej Sąd pierwszej instancji wziął pod uwagę wszystkie indywidualne okoliczności wpływające na rozmiar krzywdy doznanej przez wnioskodawcę M. S. wskutek stosowania wobec niego niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania, żadnej z nich nie przydając nadmiernego znaczenia, brak było podstaw do ingerowania w treść rozstrzygnięcia o wysokości należnego mu z tego tytułu zadośćuczynienia w kierunku wnioskowanym w apelacji prokuratora.</p>		
<p>3.2.</p>	<p>Obraza przepisów postępowania mająca istotny wpływ na treść</p>	<p># zasadny</p>

	<p>orzeczenia, a to art. 7 k.p.k., poprzez dokonanie przez Sąd dowolnej, a nie swobodnej oceny zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego prowadzącej do przyjęcia, iż w sprawie nie wystąpił bezpośredni związek przyczynowy między zastosowaniem wobec wnioskodawcy środków zapobiegawczych, a roszczeniami związanymi z dochodzonym przez wnioskodawcę odszkodowania z tytułu utraty zarobków w UOP oraz działalności gospodarczej EMES, poniesienia kosztów obrony ustanowionej w toku postępowania, poniesienia wydatków związanych ze stawiennictwem wnioskodawcy na przesłuchania w Prokuraturze Okręgowej w Gdańsku oraz zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, która wynika z wykonywania wobec wnioskodawcy środka w postaci zakazu opuszczania kraju połączonego z zatrzymaniem paszportu i zawieszenia w czynnościach służbowych.</p>	<p># częściowo zasadny # niezasadny</p>
<p>Zwiąże o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>		
<p>Zarzut jest bezpodstawny, jako że Sąd pierwszej instancji bynajmniej nie przyjął, iż nie zachodzi związek przyczynowy pomiędzy zastosowaniem wobec wnioskodawcy środków zapobiegawczych a szkodą w postaci utraconej części zarobków w czasie zatrudnienia w UOP oraz w późniejszym okresie (w tym w związku z pozostawaniem bez pracy i w związku z osiągnięciem niższych dochodów w ramach prowadzonej firmy) oraz krzywdą, tylko że związek taki nie występuje pomiędzy stosowaniem jednego z tych środków, czyli tymczasowego</p>		

aresztowania a zaistniałą szkodą i doznaną krzywdą, w związku z czym - nie mogąc w tym zakresie procedować w trybie przepisów zawartych w Rozdziale 58 kodeksu postępowania karnego - w punkcie 3 wyroku w tej części postępowanie umorzył i przekazał sprawę do rozpoznania Wydziałowi II Cywilnemu Sądu Okręgowego w Katowicach. Przyczyną obniżenia wynagrodzenia wnioskodawcy w okresie pozostawania w służbie w UOP nie był bowiem fakt jego tymczasowego aresztowania, tylko zastosowany w jego miejsce przez Sąd Okręgowy w Gdańsku postanowieniem z dnia 5 lipca 2001 r. wolnościowy środek zapobiegawczy w postaci zawieszenia w czynnościach służbowych (k. 495- 496), powtórzony niejako rozkazem personalnym Szefa Urzędu Ochrony Państwa z dnia 20 lipca 2001 r. (k. 497), a następnie z dnia 19 października 2001 r. (k. 498), co powoduje, że roszczenie o naprawienie wyrządzonej z tego tytułu szkody i krzywdy, po 15 kwietnia 2016 r., nie może być dochodzone w trybie art. 552 i nast. k.p.k.

Rację ma Sąd Okręgowy przyjmując również, że brak związku między tymczasowym aresztowaniem wnioskodawcy a jego zwolnieniem ze służby w UOP (skutkującym brakiem wynagrodzenia w czasie pozostawania bez pracy), skoro okolicznością bezsporną jest to, że M. S. sam w dniu 22 listopada 2001 r. złożył raport o zwolnienie ze służby w UOP, który został uwzględniony rozkazem personalnym Szefa Urzędu Ochrony Państwa z dnia 12 grudnia 2001 r., mocą którego zwolniono go ze

służby z dniem 1 stycznia 2002 r. (k. 499). Tak samo uzyskiwanie niższych dochodów w ramach prowadzonej przez wnioskodawcę następnie działalności gospodarczej nie miało związku z jego tymczasowym aresztowaniem, tylko ze stosowaniem środka zapobiegawczego w postaci zakazu opuszczania kraju, a tym samym roszczenie o naprawienie powstałej w związku z tym szkody po 15 kwietnia 2016 r. nie może być skutecznie dochodzone w trybie art. 552 i nast. k.p.k.

Jeżeli chodzi o poniesione przez wnioskodawcę wydatki na ustanowienie obrońcy w toczącym się postępowaniu karnym, to Sąd Rejonowy w Katowicach postanowieniem z dnia 1 czerwca 2016 r. przyznał M. S. zwrot poniesionych przez niego uzasadnionych wydatków związanych z ustanowieniem obrońcy w sprawie przed Sądem Rejonowym Katowice- Wschód w Katowicach (k. 431), zaś jeżeli przyznana przez Sąd ze środków Skarbu Państwa kwota nie pokrywa całości poniesionych z tego tytułu przez wnioskodawcę wydatków, to nie może być ona dochodzona w trybie art. 552 i nast. k.p.k., jako że nie wykazano, iżby poniesienie tych wydatków miało związek z samym tylko tymczasowym aresztowaniem, a nie z faktem prowadzenia postępowania karnego przeciwko wnioskodawcy. Słusznie więc Sąd Okręgowy również w tym zakresie postępowanie umorzył i przekazał sprawę do rozpoznania Wydziałowi II Cywilnemu SO w Katowicach. Domaganie się zasądzenia na rzecz wnioskodawcy odszkodowania w zakresie wydatków poniesionych przez niego w toczącym się postępowaniu karnym (a nie

tylko w okresie tymczasowego aresztowania) zasadza się na nieuzasadnionej nadinterpretacji treści przepisów zawartych w rozdziale 58 k.p.k., które zarówno w obecnym brzmieniu jak i w brzmieniu obowiązującym w okresie od 1 lipca 2015 r. do 14 kwietnia 2016 r. nie przewidywały możliwości orzekania przez sąd karny o naprawieniu szkody wyrządzonej faktem prowadzenia postępowania karnego. Ta sama konkluzja dotyczy również dochodzenia przez wnioskodawcę naprawienia szkody powstałej w jego mieniu w związku z dojazdami na przesłuchania do Prokuratury Okręgowej w Gdańsku. Wszak ten wydatek nie pozostaje w żadnym związku z jego tymczasowym aresztowaniem, tylko z faktem prowadzenia przeciwko wnioskodawcy przez Prokuraturę Okręgową w Gdańsku postępowania karnego.

Do zasadności zastosowania przez Sąd pierwszej instancji wobec wnioskodawcy przepisów rozdziału 58 k.p.k. w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 11 marca 2016 r. o zmianie ustawy- Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw Sąd powróci przy okazji omawiania kolejnego zarzutu apelacji pełnomocnika wnioskodawcy, odnoszącego się stricte do tej kwestii, ale w tym miejscu pragnie jedynie wskazać, że tryb dochodzenia roszczeń przewidziany w art. 552 i nast. k.p.k. nie jest właściwy do restytucji wszelkich szkód i krzywd powstałych w związku z prowadzeniem przeciwko osobie postępowania karnego czy też postawienia jej w stan oskarżenia, gdyż takiej treści przepis ten nie ma i nigdy nie miał, tylko tych szkód i krzywd,

<p>które zostały wywołane niesłusznym zatrzymaniem oraz tymczasowym aresztowaniem (zaś w okresie od 1 lipca 2015 r., do 14 kwietnia 2016 r. również stosowaniem innych środków przymusu), natomiast w zakresie pozostałych roszczeń o naprawienie szkody lub krzywdy wyrządzonych w procesie karnym, które nie są objęte przepisami art. 552 i nast. k.p.k., wyłącznie właściwa jest droga postępowania cywilnego w trybie procesowym (tak Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 8.11.2018 r., II SCK 597/17, OSNC 2019/9/92 oraz w postanowieniu z dnia 15.06.2011 r., II KK 107/11, nie publ.).</p>		
<p>Wniosek</p>		
<p>Zmiana zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy łącznej kwoty 2.261.044,31 zł. wraz z ustawowymi odsetkami od uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty, na którą składa się kwota 261.201,96 zł. tytułem odszkodowania oraz kwota 2.000.000 zł. tytułem zadośćuczynienia.</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>		
<p>Wobec ustalenia, że utrata przez wnioskodawcę części zarobków do zakończenia służby w UOP, brak zarobków w okresie pozostawania bez pracy oraz osiąganie niższych dochodów w ramach prowadzonej następnie działalności gospodarczej, a także poniesienie wydatków na ustanowienie obrońcy w toczącym się wobec niego postępowaniu karnym oraz z</p>		

tytułu dojazdów na przesłuchania do Prokuratury Okręgowej w Gdańsku nie były konsekwencją tymczasowego aresztowania, a więc nie stanowiły elementu szkody doznanej przez niego wskutek zastosowania tego środka, wniosek o podwyższenie kwoty odszkodowania uznano za nie zasługujący na uwzględnienie. Z tych samych powodów nie mógł zostać uznany wniosek o podwyższenie kwoty zadośćuczynienia z tytułu krzywdy doznanej przez wnioskodawcę na skutek stosowania wobec niego zawieszenia w czynnościach służbowych oraz zakazu opuszczania kraju, jako element krzywdy niezwiązany z faktem tymczasowego aresztowania i w świetle treści art. 552 § 4 k.p.k. obowiązującej od dnia 15 kwietnia 2016 r. (a więc w dacie zainicjowania niniejszego postępowania) nie stanowiący podstawy do przyznania zadośćuczynienia na podstawie przepisów kodeksu postępowania karnego.

3.3.

Błąd w ustaleniach faktycznych przyjęty za podstawę orzeczenia, mający wpływ na jego treść, polegający na podzieleniu roszczeń wnioskodawcy na roszczenia cywilne i karne, co skutkowało błędnym uznaniem, iż niedopuszczalnym jest rozstrzygnięcie przez sąd karny- Sąd Okręgowy w Katowicach Wydział XXI Karny żądania wnioskodawcy dotyczącego zasądzenia na jego rzecz tytułem odszkodowania kwoty wynikającej z utraty zarobków w UOP oraz działalności gospodarczej EMES, poniesienia kosztów obrony ustanowionej w toku postępowania, poniesienia wydatków związanych ze stawiennictwem wnioskodawcy na przesłuchania w Prokuraturze

zasadny

częściowo zasadny

niezasadny

	<p>Okręgowej w Gdańsku oraz zadośćuczynienia za doznaną krzywdę, która wynika z wykonywania wobec wnioskodawcy środka w postaci zakazu opuszczania kraju połączonego z zatrzymaniem paszportu i zawieszenia w czynnościach służbowych.</p>	
<p>Związłe o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>		
<p>Zarzut należało uznać za całkowicie chybiony. Wobec złożenia przez pełnomocnika wnioskodawcy M. S. wniosku o zasądzenie odszkodowania i zadośćuczynienia w związku z tymczasowym aresztowaniem w dniu 16 lutego 2017 r., a więc po nowelizacji kodeksu postępowania karnego dokonanej ustawą z dnia 11 marca 2016 r. o zmianie ustawy- Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw, Sąd Okręgowy w Katowicach miał obowiązek zastosować wobec niego przepisy kodeksu postępowania karnego w brzmieniu nadanym tą ustawą, co oznacza, że nie był uprawniony do orzekania o zadośćuczynieniu i odszkodowaniu w tym zakresie, w którym te negatywne skutki miałyby wynikać nie z samego tymczasowego aresztowania, tylko ze stosowania wobec M. S. innych środków zapobiegawczych. W tej materii tutejszy Sąd Apelacyjny wypowiedział się już wcześniej w przywołanym przez Sąd pierwszej instancji wyroku z dnia 23 lutego 2017 r. w sprawie o sygn. akt II AKa 7/17, które to stanowisko Sąd orzekający w obecnym składzie w całości podziela, a zgodnie z którym: "Czynności procesowe, w tym też złożenie wniosku</p>		

odszkodowawczego inicjującego postępowanie w tym zakresie na gruncie postępowania karnego, dokonane po 14 kwietnia 2016 r., nie może spowodować pożądaných przez wnioskodawcę skutków procesowych, wobec uchylenia podstawy prawnej żądania odszkodowawczego, co nie wyklucza możliwości dochodzenia tego roszczenia na gruncie procesu cywilnego, w tym też na podstawie art. 555 k.p.k., o ile spełnione zostaną warunki wynikające z art. 3 k.c.". W orzeczeniu tym zajęto stanowisko, zgodnie z którym reguły stosowania ustawy karnej zawarte w art. 4 § 1 k.k. (którego to zastosowania domagał się pełnomocnik wnioskodawcy) nie mają odniesienia do zasad ponoszenia odpowiedzialności odszkodowawczej przez Skarb Państwa w oparciu o przepisy zawarte w Rozdziale 58 kodeksu postępowania karnego. Takie samo stanowisko o braku podstaw do stosowania normy prawa międzyczasowego określonej w art. 4 § 1 k.k. do zasad ponoszenia przez Skarb Państwa odpowiedzialności odszkodowawczej statuowanych w Rozdziale 58 k.p.k. zaprezentował Sąd Apelacyjny w Warszawie (aczkolwiek z nieco inną argumentacją) stwierdzając, że „co prawda art. 552 k.p.k. (a także uchylony art. 552a k.p.k.) ma charakter materialny, mimo to nie ma doń zastosowania art. 4 § 1 k.k., gdyż zmiany k.p.k. zawierały osobne przepisy intertemporalne regulujące kwestię roszczeń z rozdziału 58 k.p.k." (wyrok z dnia 28 listopada 2018 r., II AKa 143/18 LEX nr 2613628). Takim przepisem intertemporalnym zawartym w noweli do Kodeksu postępowania karnego z dnia 11 marca 2016 r. był przepis art.

25 ust. 3, zgodnie z którym postępowania wymienione między innymi w dziale XII kodeksu postępowania karnego, wszczęte i niezakończone do dnia wejścia w życie owej ustawy nowelizującej, toczą się do ich zakończenia według przepisów dotychczasowych, a więc tych które obowiązywały w okresie od 1 lipca 2015 r. do 14 kwietnia 2016 r. Oznacza to, że wnioski o odszkodowanie i zadośćuczynienie złożone po wejściu w życie tej nowelizacji, czyli po 15 kwietnia 2016 r., nie korzystają z tej ochrony, jaką daje art. 25 ust. 3 noweli z dnia 11 marca 2016 r. Jedynie wnioski złożone przed 15 kwietnia 2016 r. dawały bowiem podstawy do domagania się odszkodowania i zadośćuczynienia również za stosowanie innych środków zapobiegawczych, niż tymczasowe aresztowanie na podstawie uchylonego art. 552a k.p.k. Skoro zaś w sprawie niniejszej wniosek został złożony w dniu 16 lutego 2017 r., to oczywistym jest, że z ochrony, jaką dawał art. 25 ust. 3 nowelizacji k.p.k. z dnia 11 marca 2016 r., nie może korzystać i fakt nabycia przez wnioskodawcę uprawnień do domagania się odszkodowania i zadośćuczynienia w okresie pomiędzy 1 lipca 2015 r. a 14 kwietnia 2016 r. tego faktu nie zmienia.

Jakkolwiek uchylene z dniem 14 kwietnia 2016 r. jednej z zasad odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa wyrażonej w Rozdziale 58 k.p.k. w dacie złożenia wniosku i wyrokowania przez Sąd pierwszej instancji, czyli art. 552a § 2 k.p.k., uniemożliwia dochodzenie żądania za zastosowanie wolnościowych środków zapobiegawczych na drodze postępowania karnego, to

<p>jednak nie wyklucza tego na drodze postępowania cywilnego, w związku z czym nie chcąc wnioskodawcy pozbawić możliwości dochodzenia tych roszczeń przed sądem cywilnym, rozstrzygając merytorycznie o tych żądaniach, Sąd pierwszej instancji słusznie w punkcie 3 zaskarżonego wyroku postępowanie w tym zakresie umorzył, stosując- za pośrednictwem odesłania zawartego w art. 558 k.p.k.- przepis art. 355 § 1 k.p.c. oraz przekazał sprawę w tym zakresie do rozpoznania Wydziałowi II Cywilnemu Sądu Okręgowego w Katowicach.</p>		
<p>Wniosek</p>		
<p>Zmiana zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy łącznej kwoty 2.261.044,31 zł. wraz z ustawowymi odsetkami od uprawomocnienia się wyroku do dna zapłaty, na którą składa się kwota 261.201,96 zł. tytułem odszkodowania oraz kwota 2.000.000 zł. tytułem zadośćuczynienia.</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>		
<p>Podzielenie w całości stanowiska Sądu pierwszej instancji o braku podstawy prawnej do przyznania wnioskodawcy odszkodowania za szkodę i zadośćuczynienia za krzywdę wynikłe ze stosowania wobec niego środków zapobiegawczych w postaci zakazu opuszczania kraju połączonego z zatrzymaniem paszportu i zawieszenia w czynnościach służbowych na drodze postępowania</p>		

<p>karnego (wobec uchylenia z dniem 14 kwietnia 2016 r. at. 552a § 2 k.p.k. stanowiącej podstawę materialnoprawną takich roszczeń i złożenia wniosku po tej dacie) spowodowało uznanie wniosku o podwyższenie kwot przyznanych wnioskodawcy przez Sąd pierwszej instancji za niezasadny w całości.</p>		
<p>3.4.</p>	<p>Błąd w ustaleniach faktycznych przyjęty za podstawę orzeczenia mający wpływ na jego treść, polegający na przyjęciu, iż kwota 50.000 zł. stanowi kwotę odpowiednią do stopnia doznanych przez wnioskodawcę krzywd w związku z jego tymczasowym aresztowaniem, podczas gdy stopień i zakres naruszenia dóbr osobistych był na tyle dolegliwy i daleko idący w sferze osobistej, na skutek czego zasądzone zadośćuczynienie jest zbyt niskie w kontekście doznanych przez wnioskodawcę krzywd.</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>
<p>Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny</p>		
<p>Zarzut uznano za niezasadny, stojąc na stanowisku, że prawidłowo ustalone przez Sąd Okręgowy indywidualne okoliczności towarzyszące samemu tymczasowemu aresztowaniu wnioskodawcy jak i towarzyszące mu w okresie po uchyleniu tego środka, znalazły wystarczające odzwierciedlenie w wysokości przyznanej mu kwoty tytułem zadośćuczynienia. Rozmiar krzywdy doznanej przez wnioskodawcę M. S. w związku ze stosowaniem wobec niego tymczasowego aresztowania był na tyle duży, że spowodował (wbrew zarzutom apelacji prokuratora) utrzymanie</p>		

<p>w mocy wyroku Sądu pierwszej instancji przyznającego mu z tego tytułu znaczącą kwotę 50.000 zł. Kwoty tej nie sposób nazwać zbyt niską czy też niespełniającą swojej funkcji kompensacyjnej. Kwota 2.000.000 zł. żądana z tego tytułu przez pełnomocnika wnioskodawcy, byłaby w okolicznościach tej sprawy kwotą drastycznie wręcz wygórowaną.</p>		
<p>Wniosek</p>		
<p>Zmiana zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie od Skarbu Państwa na rzecz wnioskodawcy kwoty 2.000.000 zł. tytułem zadośćuczynienia.</p>	<p># zasadny # częściowo zasadny # niezasadny</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.</p>		
<p>Nie podzielenie zarzutu apelacji dotyczącego przyznania wnioskodawcy zbyt niskiej kwoty zadośćuczynienia z tytułu niesłusznego tymczasowego aresztowania spowodowało uznanie wniosku o jej podwyższenie za całkowicie niezasadny.</p>		

<p>4. OKOLICZNOŚCI PODLEGAJĄCE UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU</p>	
<p>4.1.</p>	
<p>Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności</p>	
<p>5. ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO</p>	

1.7. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji	
5.1.1.	Przedmiot utrzymania w mocy
Wszystkie rozstrzygnięcia zawarte w wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 20 sierpnia 2019 r.	
Zwięźle o powodach utrzymania w mocy	
Ustalenie, że kwotą adekwatną do rozmiarów krzywdy doznanej przez wnioskodawcę w związku z niewątpliwie niesłusznym tymczasowym aresztowaniem i spełniającą funkcję kompensacyjną jest kwota 50.000 zł. Brak podstaw do przyjęcia wystąpienia szkody w majątku wnioskodawcy w związku z niewątpliwie niesłusznym tymczasowym aresztowaniem. Niemożność orzekania w trybie przepisów rozdziału 58 k.p.k. w wersji obowiązującej od 15 kwietnia 2016 r. co do roszczeń o odszkodowanie i zadośćuczynienie w związku ze stosowaniem innych środków zapobiegawczych.	
1.8. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji	
5.2.1.	Przedmiot i zakres zmiany
Zwięźle o powodach zmiany	

1.9. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji	
1.1.7. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia	
5.3.1.1.1.	# art. 439 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia	

5.3.1.2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.
Związłe o powodach uchylenia		
5.3.1.3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Związłe o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia		
5.3.1.4.1.		# art. 454 § 1 k.p.k.
Związłe o powodach uchylenia		
1.1.8. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania		
1.10. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
6. Koszty Procesu		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
2.	Na podstawie art. 554 § 4 zd. 1 k.p.k. kosztami sądowymi za postępowanie odwoławcze obciążono Skarb Państwa.	
7. PODPIS		

SSO del. Teresa Jędrzejak SSA Barbara Suchowska SSA Mirosław Ziaja	
--	--

1.11. Granice zaskarżenia			
Kolejny numer załącznika	1		
Podmiot wnoszący apelację	Prokurator		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	pkt 1 wyroku Sądu Okręgowego przyznający zadośćuczynienie za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie w wysokości 50.000 zł.		
1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
1.3.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			

#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
1.4. Wnioski		

#	uchylenie	#	Zmiana
---	-----------	---	--------

1.12. Granice zaskarżenia			
Kolejny numer załącznika	2		
Podmiot wnoszący apelację	Pełnomocnik wnioskodawcy		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Wszystkie rozstrzygnięcia zawarte w wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach z dnia 20 sierpnia 2019 r.		
1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
1.3.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu		

	przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
1.4. Wnioski		
#	uchylenie	# Zmiana